

בענין השתלת קרנית

השאלה:

האם מותר להרכיב קרנית מעינו של מת לאדם עיוור, בכדי לרפאותו?

תשובה:

המחבר דן בארבע נקודות הלכתיות הקשורות לנושא:

א. יש המתירים מטעם פקוח-נפש – לדעת המחבר פקוח-נפש הוא רק במקום שיש סכנה לכל הגוף, אבל לא באדם בריא שהוא סומא ורוצים להשיב לו בח ראיתו, שהרי כמה סומים חיים הרבה שנים.

ב. עור המת – האם מותר בהנאה מן התורה או לא? – לדעת המחבר רוב הראשונים סוברים, שעור המת אסור מן התורה בהנאה, אם כי יש מהראשונים הסוברים, שעור המת מותר בהנאה מן התורה.

ג. הרב אונטרמן חידש, שבשר מת אסור רק כל זמן שהוא מת, אבל כשהוא מתחבר עם גוף חי והחיות מתפשטת עליו, פקע האיסור לפי שכבר אינו בשר מת.

המחבר דוחה זאת, כי בשר המת אסור משום שנהנה מן המת, ומה בכך שהבשר הנפרד נעשה חי, מכל מקום הוא נהנה מן המת עצמו, שנשאר מת.

ד. לדעת המחבר יש להתיר על פי דברי ההגהות מיימוניות (הלכות מאכלות אסורות, פרק י"ד), שמותר להאכיל שרץ לחולה נכפה מטעם פקוח-נפש, שיוכל ליפול באור או במים, ויש לומר שגם בסומא כן, אולם זה רק בסומא בשתי עיניו, אבל לא סומא באחת מעיניו.

מסקנה:

"כיון שרבנים חשובים כבר התירו את הדבר... ובפקוח-נפש דעת רבינו ירוחם, שאין הולכים אחרי רוב הפוסקים... לכן המתיר לא הפסיד".

(שו"ת, שרידי אש, חלק ב', סימן ק"כ)

מקורות נוספים:

נועם, כרך ג', עמ' פ"ז; שם, כרך ד' עמ' ר'; שו"ת הר צבי, חיו"ד, סי' רע"ז; תורת מיכאל, סי' נ"ו; הרפואה והיהדות, פרק 12; שו"ת אגרות משה, חיו"ד, סי' רכ"ט – ר"ל; המעין, כרך ז', גליון ב'–ג' (רשימה ביבליוגרפית); הדרום, אלול תשכ"א עמ' 31; שם, ניסן תשכ"א, עמ' 54; שו"ת שאילת משה, חיו"ד, סי' פ"ד; ועוד.